

A Fővárosi Ítéltábla az SBGK Ügyvédi Iroda által képviselt I. rendű és II. rendű felpereseknek a Rátky és Társa Ügyvédi Iroda által képviselt alperes ellen kártérítés megfizetése iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2019. április 10. napján kelt 31.G.41.036/2015/95. számú ítélete ellen a II. rendű felperes által előterjesztett fellebbezés folytán indult másodfokú eljárásban meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit helybenhagyja.

Kötelezi a II. rendű felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az alperesnek 1.000.000 (egymillió) forint + áfa ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltséget, valamint az államnak külön felhívásra 2.500.000 (kettőmillió-ötszázezer) forint fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

I.

- [1] A II. rendű felperes módosított keresetében 351.333.446 forint és 2.500.000 forint után 2012. július 12. napjától, míg 348.833.446 forint után 2012. július 9. napjától a kifizetésig számított, a Ptk. 301/A. §-a szerinti kamat, valamint perköltség megfizetésére kérte kötelezni az alperest kártérítés címén. Engedményesként érvényesített keresetében a 2.500.000 forint összegű követelést arra alapította, hogy az I. rendű felperes az ajánlati biztosítékot csupán egyszeres összegben kapta vissza a közbeszerzésekről szóló 2011. évi CVIII. törvény (a továbbiakban: Kbt.) 59. § (6) bekezdésében foglaltak ellenére. Az elmaradt szerződéskötésből 65.291.465 forint kár érte elmaradt haszon címén, amelynek összegét a perben kiegészített szakvéleményre alapította. További 171.788.179 forint összegű kár az alkatrész értékesítésből származott, míg 64.709.014 forint kár a szervizszolgáltatásból eredt elmaradt haszon címén. Sikerdíjjal kapcsolatos elmaradt haszonként 16.848.810 forint, az „Év értékesítője” cím megszerzésének elmaradása miatt nem vagyoni kárként 30.195.978 forint kártérítési igényt terjesztett elő. Előadta, hogy az alperes a 2012. július 2. napján kelt, a közbeszerzési eljárást lezáró döntésében a közbeszerzési eljárás eredményességének megállapítása mellett nyertesként az I. rendű felperest hirdette ki, a szerződéskötésre azonban nem került sor. Az alperes kárfelelősségével kapcsolatosan hivatkozott arra, hogy a jogellenes károkozó magatartás a Közbeszerzési Döntőbizottság jogerős határozatával igazolt.

II.

- [2] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Álláspontja szerint az igazolt káron felül szükséges a kártérítés további elemeinek, így a jogellenes és felróható magatartásnak, valamint az ok-okozati összefüggésnek a bizonyítása. Kiemelte, hogy az I. rendű felperes közbeszerzési eljárásban tett ajánlata csak áruk (motorkerékpárok) adásvételére vonatkozott, szolgáltatások nyújtására nem, ezért elmaradt hasznót legfeljebb az áruk adásvételének megghiúsulása miatt érvényesíthet. Hivatkozott ugyanakkor arra, hogy azt is egyértelművé tette a dokumentációban, a

szervizt a kiíró választja, az I. r. felperes pedig a szervizszolgáltatás jogáról le is mondott az ajánlatában. Az alkatrész-értékesítés kapcsán előadta, hogy az I. r. felperes a szerződés aláírása esetén kizárólag az erre vonatkozó igény alapján lett volna köteles alkatrészt biztosítani. Az „Év értékesítője” címhez kapcsolódó követeléssel összefüggésben utalt arra, hogy nem igazolt, a felperes ezt a címet elnyerte volna, míg az elmaradt sikerdíjjal kapcsolatban hangsúlyozta, hogy a nem létező alkatrész-szolgáltatás összecszerűségére nézve kimunkált természetbeni sikerdíj igénylése nem követelhető.

III.

- [3] Az elsőfokú bíróság a 96. sorszámú végzéssel kijavított ítéletében kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a II. rendű felperesnek 67.791.465 forintot és 2.500.000 forintnak 2012. július 12. napjától, 65.291.465 forintnak 2012. december 10. napjától 2013. június 30-áig a késedelemmel érintett félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat 7%-kal növelt mértékű, míg 2013. július 1-jétől a kifizetés napjáig a késedelemmel érintett félév első napján érvényes jegybanki alapkamat 8%-kal növelt mértékű kamatát. Kötelezte továbbá az I. és II. rendű felpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg 3.907.597 forint perköltséget; ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

III.1.

- [4] A fellebbezés szempontjából releváns tényként állapította meg, hogy az alperes mint ajánlatkérő 2012. március 29-én segédmotoros kerékpárok beszerzésére vonatkozó nyílt közbeszerzési eljárást indított. Az ajánlatkérés L1e és L3e kategóriájú új járművek beszerzésére, azok tekintetében adásvételi szerződés megkötésére vonatkozott, az ajánlatkérési dokumentációban részletezett feltételek szerint. A közbeszerzési ajánlatkéréssel érintett teljes mennyiség: 237 db L1e kategóriájú jármű (segédmotorkerékpár), 35 db L3e kategóriájú jármű (motorkerékpár) a dokumentációban meghatározott műszaki specifikációval.
- [5] Az alperes meghatározta az ajánlattevő műszaki, illetve szakmai alkalmasságának feltételeit is azzal, hogy az előírt alkalmassági követelményeknek az ajánlattevők bármely más szervezet (vagy személy) kapacitására támaszkodva is megfelehetnek, a közöttük fennálló kapcsolat jogi jellegétől függetlenül. Az ajánlati felhívás tartalmazta (IV.2.1. pont) a bírálati szempontok között, hogy az összességében legelőnyösebb ajánlatnak melyek a megadott szempontjai és milyen súlyszámmal. A részszerzőpontok között rögzítésre került a nettó ajánlati ár, a minimálisan előírt jótállási időre (2 év) vonatkozó üzemeltetési költségként az összesített karbantartási költség, az előírt jótállási időn felül vállalt többlet jótállási idő, végül a négyütemű motor.
- [6] Az ajánlatkérési dokumentáció I. részét képező eljárési útmutató 8. pontja rögzítette, hogy az ajánlati árat áfa nélkül, magyar forintban, az ajánlatkérési dokumentációban meghatározott összes szerződéses kötelezettségre tekintettel kell megadni. Az árnak minden olyan költségtényezőt tartalmaznia kell, amelyet az ajánlattevő ajánlatkérővel szemben érvényesíteni kíván és amelyek összességükben fedezetet nyújtanak az ajánlati dokumentáció részét képező műszaki specifikáció szerinti első osztályú teljesítésre.
- [7] Az ajánlatkérési dokumentáció III. részét képezte a közbeszerzési eljárás nyertesével megkötendő szerződések tervezete (L1e járműkategóriára és L3e járműkategóriára). Ezen szerződéstervezetek 3.1. pontja szerint a későbbi nyertesként szerződő fél mint szállító a szerződés aláírásától számított 120 napon belül köteles a járműveket az alperes 5.1. pontban megjelölt telephelyére leszállítani. A szerződéstervezetek 8. pontja tartalmazta a szervizszolgáltatásra és alkatrészellátásra vonatkozó

rendelkezéseket: a szállító 10 évig biztosítja az alkatrészellátást (8.3. pont), amelyből a kopó alkatrészek és az ellenőrző átvizsgálás során felhasználható anyagok vonatkozásában a szállító az alkatrészt a megrendelés napján azonnal, egyéb alkatrészek és részegységek vonatkozásában pedig 5 munkanapon belül köteles biztosítani, illetve leszállítani. A szerződéstervezet 8.4. pontja alapján a megrendelő fenntartotta a jogot a jótállás időtartama alatt arra, hogy a szállítóval külön üzemeltetési szerződés megkötését kezdeményezze, amennyiben az új szerződés megkötése nem éri el a mindenkorai vonatkozó közbeszerzési értékhatárt. A szállító köteles a szerződés megkötésekor az ajánlatában megadott, vagy annál kedvezőbb feltételek szerint szerződést kötni.

- [8] Az I. rendű felperes az alperes által kiírt közbeszerzési eljárásban tett ajánlatban arra is nyilatkozott, hogy a garancia fenntartása mellett hozzájárul ahhoz, hogy a megrendelő a megajánlott gépjárműveket a megajánlott garancia ideje alatt a megrendelő által kiválasztott, az ajánlatban meghatározott követelményeknek megfelelő javítóműhelyben szervizeltesse az ajánlatban megjelölt kötelező szervizfeladatok elvégzésével.
- [9] Az alperes a közbeszerzési eljárás eredményességének megállapítása mellett a közbeszerzési eljárás mindkettő részterületének nyerteseként a I. rendű felperest hirdette ki. Az I. rendű felperes ezt követően, 2012. július 2-án megrendelte a **Q.-K.. Zrt.-től** (a továbbiakban: **K.... Zrt.**) a tender szerinti robogók gyártását. A peres felek között megkezdődtek a megkötendő szerződés aláírásának időpontjára vonatkozó egyeztetések, majd az alperes arról tájékoztatta az I. rendű felperest, hogy az írásbeli összegzés megküldését követő szerződés megkötésétől eláll a Kbt. 124. § (9) bekezdésére hivatkozással.
- [10] A Közbeszerzési Döntőbizottság a D.458/21/2012. számú határozatában megállapította, hogy az alperes megsértette a Kbt. 124. § (9) bekezdését, mivel „nem valósult meg az összegzés megküldését követően olyan lényeges körülmény, előre nem látható és elháríthatatlan ok következtében, amelyre tekintettel ajánlatkérő nem volt képes a szerződés megkötésére és teljesítésére”.
- [11] Az I. rendű felperes a közbeszerzési eljáráson történő indulás érdekében - mivel a feltételeket egymaga teljesíteni nem tudta volna - alvállalkozók bevonásával indult, akikkel a pályázat benyújtását megelőzően szerződéseket kötött az általa benyújtandó ajánlat teljesíthetősége érdekében. Az I. rendű felperes és a **K.... Zrt.** között 2012. május 3. napján „Szállítási és együttműködési szerződés” megnevezésű megállapodás jött létre, amelyben a szerződő felek rögzítették, hogy a **K.... Zrt.** az I. rendű felperesnek a közbeszerzésben való részvétele okán a közbeszerzési eljárás tárgyát képező árukat biztosítja és leszállítja annak érdekében, hogy az a közbeszerzési eljárás eredményképpen megkötendő szerződéseket maradéktalanul teljesíteni tudja, továbbá a közbeszerzési eljárás alapján megkötendő szállítási szerződések I. rendű felperes általi teljesítését közös feladatnak tekintik.
- [12] A megrendelési és szállítási feltételek körében rögzítésre került, hogy az I. rendű felperes a közbeszerzési eljárás eredményéről és az abban esetlegesen bekövetkező lényeges változásokról, amelyekből az eljárás eredményére következtetni lehet, haladéktalanul értesíti a **K.... Zrt.-t** (szerződés 2.1 pontja). Amennyiben pedig a tendert megnyeri, úgy haladéktalanul megrendelést ad a járművek beszerzésére annak érdekében, hogy az előírt szigorú teljesítési határidőket tartani lehessen. Az így megrendelt járművek szállítási határidejét a megrendelés átvételétől számított 60 napban határozták meg (szerződés 2.2. pontja). A szerződés 4.6. pontja szerint a felek rögzítették,

hogyan az előzőekre, valamint a hosszú távú, kölcsönösen előnyös együttműködésre tekintettel a **K....** Zrt. sikerdíjat határozza meg az I. rendű felperes számára, amennyiben a jelen szerződés teljesedésbe megy. A sikerdíjat normál viszonteladói listaáron számított értékben, raktárkészletben lévő **K....** és **B....** márkájú járművekben vagy alkatrészben „inkind” teljesíti az I. rendű felperes választása szerint, aki ezeket korlátozásmentesen lesz jogosult értékesíteni Magyarországon és az EU területén, beleértve Svájcot és Norvégiát is. A sikerdíjat a **K....** Zrt. két részletben teljesíti: az első 50%, azaz nettó 5.000.000 forint értékű eszközt a járművek alperes általi átvételét követő 30. naptári napot követően, a második 50%, azaz nettó 5.000.000 forint pedig 2013. július 1-jétől esedékes azzal, hogy az I. rendű felperes a sikerdíjat jogosult részletekben, az esedékességtől számított 3 éven belül lehívni. A 4.5. pontban rögzítették, hogy mivel ez az első állami, professzionális intézményi nagyfelhasználó számára indított közbeszerzési eljárás Európában, amelyben a **K....** márka részt vesz, a felek kiemelt prioritású ügyként kezelik a tender megnyerését és a szerződésből eredő kötelezettségek maximális teljesítését. Az esetlegesen sikeres ügyletet a **K....** Zrt. szeretné referenciaként felhasználni a hazai és nemzetközi marketingtevékenysége során, ennek megfelelően kiemelt prioritásként kezeli a tendert, az I. rendű felperesnek pedig mint kiemelt stratégiai partnernek a szerződésben vállalt egyedi feltételeket, kiemelt viszonteladói státuszt, valamint a "**H... D....**" modellekre és azok alkatrészeire vonatkozóan kizárólagosságot biztosít. Egyben kötelezettséget vállal arra, hogy a „**H.... D....**”, termékek esetében kizárólag az I. rendű felperesen keresztül értékesít, mást nem szolgál ki.

- [13] Az I. rendű felperes mint engedményező és a II. rendű felperes mint engedményes a perbeli követelés tárgyában engedményezési szerződést kötöttek, amely a perbeli tőkekövetelést és annak járulékait, valamint az I. rendű felperesnél felmerült költségeket tartalmazta.

III.2.

- [14] Az elsőfokú bíróság ítélete jogi indokolásában elsődlegesen rögzítette, hogy a tényállást mely okirati bizonyítékok alapján állapította meg, valamint, hogy az engedményezési szerződés érvénytelensége kapcsán előadottakat érdemben nem vizsgálta, az engedményezést a csatolt engedményezési szerződés által igazolt tényként kezelte; a perbeli kártérítési követelés érvényesítésére a szerződés megkötését követően a II. rendű felperes jogosult.
- [15] Az ajánlati biztosíték összegével kapcsolatos kereseti kérelem vonatkozásában rámutatott arra, hogy a kétszeres visszafizetés elmulasztása a már megfizetett összegben felüli további 2.500.000 forint megfizetésének az elmulasztását jelentette a Kbt. 59.§ (6) bekezdése alapján. A jogsértés szankciója a késedelmi kamat. Ennek okán 2.500.000 forint ajánlati biztosíték megfizetésére kötelezte az alperest.
- [16] Rögzítette, hogy a közbeszerzési eljárásban nyertes I. rendű felperes a szerződéskötés elmulasztásából eredő károk megtérítése iránt terjesztette elő az igényét, a kárát pedig az ezzel okozati összefüggésben keletkezett elmaradt haszonban jelölte meg. A Kbt. 165. § (1) bekezdése értelmében a kártérítési igény feltétele a jogsértés Közbeszerzési Döntőbizottság általi megállapítása volt, amely teljesült és ezzel a Ptk. 339.§ (1) bekezdésében foglaltak szerint az alperesi magatartás jogellenessége is bizonyított. A kártérítési tételeket ezért abból a szempontból vizsgálta, hogy azok tekintetében az alperesi magatartással való okozati összefüggés fennáll-e és amennyiben igen, úgy az állított kár bekövetkezett-e.
- [17] A szervizszolgáltatás és alkatrészellátás kapcsán az okozati összefüggés hiányát állapította meg, ugyanis ezen szolgáltatások nyújtása nem képezte a megkötendő szerződés tárgyát. A

szerződéstervezet 8. pontjának azon előírása, amely szerint a szállító a kopó alkatrészek esetében az alkatrészt a megrendelés napján azonnal köteles biztosítani, egyéb alkatrészek, illetve részegységek vonatkozásában pedig a szállítási határidő a rendeléstől számított 5 munkanap, és az alkatrészellátást a szállító 10 évig biztosítja - a régi Ptk. 207. § (1) bekezdésében foglaltakra is figyelemmel - az I. rendű felperes részéről tartalmaz vállalást alperesi megrendelés esetére a különböző alkatrészek biztosítására. Nem tartalmaz ugyanakkor kötelezettséget az alperes tekintetében arra vonatkozóan, hogy ezeket az alkatrészeket az I. rendű felperestől szerezzé be. A szerződés 8.4. pontja kifejezetten rögzíti, hogy az alperes a jótállás időtartama alatt fenntartja a jogot, hogy külön üzemeltetési szerződést kössön a szállítóval.

- [18] A Kbt. 7. § (1) bekezdésében és 71. §-ában foglaltakra utalva kitért arra, hogy az ajánlatkérési dokumentáció a jogszabályi rendelkezések folytán kívánta meg az árubeszerzésre irányuló tender tekintetében a működési költségekre és egyéb körülményekre vonatkozó adatközlést, további vállalkozások megtételét és ezekkel állnak összhangban a megkötendő szerződés 8. pontjának rendelkezései is. Mindezek azonban nem teszik lehetővé a felek számára, hogy szerződésük az árubeszerzésen kívül alkatrészellátásra és szervizszolgáltatás nyújtására is kiterjedjen.
- [19] Rámutatott arra, hogy a sikerdíj nem az alperessel megkötendő szerződés alapján illette volna meg az I. rendű felperest, hanem a beszállítóval, a **K....** Zrt.-vel megkötött szerződés alapján. Ehhez az összeghez az I. rendű felperes akkor jutott volna, ha a szerződést a **K....** Zrt. teljesíti, vagyis az általa ígért sikerdíjat a megállapodásnak megfelelően az ott hivatkozott termékek formájában átadja. Az ebből eredő következményi kár nincs közvetlen okozati összefüggésben az alperes jogellenes magatartásával, és bekövetkezése további magatartásnak is függvénye. Az okozati összefüggés tehát túl távoli ahhoz, hogy arra kárigény lenne alapítható és egyéb feltételtől is függ. Kiemelte, az oksági összefüggés megítélése tekintetében jelentősége van (a felek által hivatkozott adekvát kauzalitás elméletén kívül) a szerves előreláthatóságnak, amelyet a jogalkotó a szerződésszegéssel okozott kár szabályai közé épített be. A szerződéskötés elmaradásával összefüggő elmaradt vagyoni előny körébe nem vonható az az előny, ami nem magából az elmaradt szerződés teljesítéséből ered, hanem kívülálló személyektől, eseményektől függ, és amely következményt a szerződésszegő fél nem ismert.
- [20] Az „Év értékesítője” cím elnyerésének elmaradására alapított kárigény kapcsán szintén az okozati összefüggés hiányát állapította meg, ugyanis az összefüggést túl távolinak értékelte. A cím odaítélése a peres felek személyén kívül álló harmadik személy megítélésétől, döntésétől függött, az azzal járó dotációra is kiterjedően. **M. Ferenc** tanúvallomásában foglaltakra is tekintettel úgy ítélte meg, hogy ez a következmény egy bizonytalan jövőbeli eseményre vonatkozó feltételezés.
- [21] Az árubeszerzéssel, jármű-értékesítéssel összefüggésben érvényesített kár vonatkozásában ugyanakkor az okozati összefüggést fennállónak találta és a perben lefolytatott szakértői bizonyítás eredménye alapján a két járműkategória kapcsán számított elmaradt haszon együttes összegére, 65.291.465 forint megfizetésére kötelezte az alperest. A késedelmi kamatigényt részben elutasította tekintettel arra, hogy a megkötendő szerződés értelmében mely időpontig kellett volna a szállítási kötelezettséget teljesíteni. Kitért ítéletében arra is, hogy az I. rendű felperes nem tanúsított olyan magatartást, amely az alperesnek felróható magatartás által okozott elmaradt haszonban álló kár bekövetkezésében vagy súlyosbodásában közrehatott volna, ezért a kárenyhítési kötelezettség elmulasztására vonatkozó védekezés alaptalan.

IV.

- [22] Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben a II. rendű felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben elsődlegesen az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatását és az alperes kereset szerint történő marasztalását, másodlagosan annak hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára történő utasítását kérte.
- [23] Álláspontja szerint a szervizszolgáltatás és az alkatrészellátás kapcsán az elsőfokú bíróság tévesen állapította meg az ok-okozati összefüggés hiányát, és tévesen hivatkozott arra, hogy ezen szolgáltatások nyújtása nem képezte a megkötendő szerződés tárgyát. Az az elmaradt haszon ítéltető meg ugyanis a károsult javára, amely a legnagyobb valószínűséggel bekövetkezett volna a jogellenes károkozó magatartás hiányában és amely reálisan ellenőrizhető adatokon és számításon alapul. A perben bizonyításra került, hogy az alperes jogellenes magatartása hiányában a közbeszerzési szerződéstervezetek és a perbeli termékekhez kapcsolódó viszonteladói jog alapján 10 éves időtartamban értékesíthetők lettek volna az alperes részére az alkatrészek. Az alperesnek pedig kötelezettsége volt az alkatrészek beszerzésére a kizárólagos kereskedelmi jogokkal rendelkező nyertes cégtől. Ezen kérdésekkel az elsőfokú bíróság nem foglalkozott, így nem foglalkozott azzal a ténnyel sem, hogy kizárólagos értékesítési joga volt a termékekre és azok alkatrészeire, a szervizjogokra és az ahhoz kapcsolódó műszaki dokumentációra. Fontos körülményként utalt arra, hogy a járműkereskedelemben hazai és nemzetközi szinten egyaránt bevett gyakorlat és köztudomású tény - főleg kedvezményes flottaértékesítés esetén -, hogy az eladó számára nem elsősorban a jármű-értékesítés jelenti a fő bevételi forrást és a nyereséget, hanem a jármű-értékesítést követő alkatrész-értékesítésből és szervizszolgáltatásokból származó jövedelem.
- [24] Kiemelte, a magyar kártérítési jogban alapelv a teljes kártérítés elve, a joggazdaságtan kárfogalma szerint pedig a teljes kárt az a pénzösszeg fedezi, amennyit az adott károsult minimálisan elvárna cserébe azért, hogy lemondjon, vagy korlátozza azokat a jogait, amiket a károkozásért, jogsértésért felelős személy megsértett. A BH2001. 173. számú eseti döntésben foglaltakra tekintettel előadta, hogy a bekövetkezett kárnak az a jogilag releváns oka, amely nélkül a kár nem következett volna be, ezen elv és logika alapján kell a felmerült kárelemek és az alperesi károkozó magatartás összefüggését értékelni.
- [25] A szerződéstervezetek 8. pontja alapján konkrét szerződéses kötelelem keletkezett a felek között, amely pontosan meghatározta az I. rendű felperes kötelezettségének terjedelmét és részletes feltételeit. Kiemelte e körben ... Mária Magdolna 2012. július 23-án küldött e-mail üzenetében foglaltakat, amely alapján megállapítható, hogy a közbeszerzési szerződések lényeges tartalmához tartozott az alkatrész-biztosítási kötelezettség, annak határideje, valamint az arra vonatkozó szerződéses biztosítékok köre, így a szerződés ezen pontját nem lehet máshogy értelmezni, mint olyan szerződéses rendelkezést, amely kötelezettséget telepített mindkét szerződő félre. A közbeszerzési szerződéstervezetek 8.4. pontjában nevesített üzemeltetési szerződésnek nem az alkatrészellátás volt a tárgya arra tekintettel, hogy a járművek üzemeltetése fogalmilag flotta-menedzselési, nyilvántartási, adminisztrációs és folyamatos állagellenőrzési, állagfenntartási feladatokat foglal magában, az alkatrészellátás és szerviz nem az üzemeltető feladata. Kiemelte a postai szolgáltatásokról szóló 2012. évi CLIX. törvény 14., 15. és 18. §-a, valamint a 6/1990. (IV. 12.) KÖHÉM rendelet 9. §-a alapján, hogy a „jó gazda” elvének megfelelően kötelező érvényű a járművek megfelelő műszaki színvonalon tartása, a mindenkor üzem- és menetbiztonságának fenntartása, a jármű berendezései működőképességének folyamatos fenntartása. Ezért az alperes a beszerzett járművek üzemeltetése során az adott modellekhez tartozó, a gyártótól származó eredeti, megbízható alkatrészeket volt köteles felhasználni. Tévesen jutott az elsőfokú bíróság arra a

következtetésre is, a szerződés megkötése esetén sem keletkezett volna az I. rendű felperesnek kötelezettsége az alkatrészek biztosítására, ezen értelmezés ugyanis nyilvánvalóan ellentmond a szerződés szövegének. Tévesnek tartotta továbbá az alperes állítását, miszerint az alkatrészek beszerzését és a járművek szervizelését a később megkötendő üzemeltetési szerződés keretében a ... Duna Zrt.-vel kívánta megoldani, miután a szerződés rendelkezései alapján kizárólag csak alperes részére lett volna köteles alkatrészt, illetve az ajánlatában szereplő bármilyen egyéb kedvezményt és szolgáltatást biztosítani, harmadik fél részére, így annak önálló jogi személyiséggel rendelkező leányvállalatai részére nem. Ebből adódik, hogy a ... Duna Zrt. semmilyen jogon nem követelhetne volna azon feltételeket, amelyekre vonatkozóan a közbeszerzési szerződés kötelezettséget keletkeztetett az I. rendű felperes részére, hiszen azzal semmilyen jogviszonyban nem volt. Amennyiben pedig az alperes valóban kizárólag saját szervizcégével végeztette volna a szervizelést, akkor nem érthető, hogy miért határozott meg szerelési munkaóradíjat, és az ebből eredő üzemeltetési költség mértékét miért vette figyelembe bírálati részszerzőpontként az ajánlatok elbírálása során. Kiemelte: soha nem mondott le a szervizelés jogáról, az ítéletben hivatkozottak szerint pusztán ahhoz járult hozzá, hogy az alperes a kötelező szervizfeladatokat a garancia ideje alatt az általa kiválasztott javítóműhelyben végeztesse.

- [26] A sikerdíjjal kapcsolatos kár vonatkozásában is tévesen állapította meg az elsőfokú bíróság az oksági összefüggés hiányát és alkalmazta a szerves előreláthatóság elvét. Amennyiben az alperes jogszerűen jár el és megköti a közbeszerzési szerződéseket, a szerződés teljesedésbe ment volna és a **K....** Zrt. sikerdíj juttatására vonatkozó kötelezettsége minden további feltétel nélkül beáll, azaz jogosult lett volna a szerződés szerinti értékben járműre vagy alkatrészsre. A sikerdíjtól azonban elesett és ez elmaradt vagyoni előnyként jelentkezik. A gazdasági szektorban és az üzleti szokásokban általánosan elfogadott ugyanakkor a sikerdíj kikötése és ebből következően az alperesnek azzal számolnia kellett A közbeszerzési szerződések megkötése és teljesítése esetén konkrét követelése keletkezett volna, amelyet nyilvánvalóan érvényesített is volna. Azaz irreleváns, hogy a **K....** Zrt. teljesítette-e volna szerződéses kötelezettségét.
- [27] Tévedett az elsőfokú bíróság, amikor az „Év értékesítője” cím kapcsán érvényesített kárral összefüggésben nem tudta megállapítani az okozatosságot, azt túl távolinak és nem az elmaradt szerződéskötéssel közvetlenül összefüggő kárként értékelte. Bizonyításra került ugyanis a perben, hogy a beszerzés volumenére és stratégiai jelentőségére tekintettel alappal számíthatott volna a **K....** márka "Év értékesítője" címre Magyarországon. Tény, hogy az "Év értékesítője" cím üzleti értékkel bír, amelyet pénzben kell kifejezni. Az eljárás szakértők ennek piaci jelentőségét és várható értékét egybehangzóan állapították meg, azonban ezt az elsőfokú bíróság teljes mértékben figyelmen kívül hagyta.
- [28] A perben indítványozott bizonyítás és előterjesztett bizonyítékok (elsősorban a közjegyzői eljárásban kirendelt szakértők szakvéleményei) a felmerült kár és az alperesi jogellenes magatartás közötti ok-okozati összefüggésre is vonatkoztak. Az elsőfokú bíróság ugyanakkor nem a bizonyítási teherre vonatkozó tájékoztatás szerint járt el, nem biztosított lehetőséget a teljeskörű bizonyításra valamennyi kárigény kapcsán, csak a járműértékesítéssel összefüggésben tette lehetővé kérdések megfogalmazását a szakértők felé. E körben a 2018. június 6-i beadványban további bizonyítási indítványokat terjesztett elő, amelyek teljesítését az elsőfokú bíróság tévesen és érdemi indokolás nélkül mellőzte. A károkozó magatartás és a felmerült kár közötti ok-okozati összefüggés a jogalapra tartozó, azonban szakértői bizonyítást igénylő kérdés tekintettel arra, hogy e körben számos olyan szakértői kompetenciát igénylő kérdés (pl. a járművek működtetése során fellépő alkatrész- és javítási szükséglet megítélése és elemzése, piaci környezet és szokványok ismerete

stb.) merül fel, amely vonatkozásában a bíróságnak nyilvánvalóan nincs kellő szakismerete. Ezért amennyiben az ítélet megváltoztatására a tényállás hiányosságai miatt nem lenne lehetőség, úgy kérte, hogy az ítéletábra a másodfokú eljárásban folytasson le bizonyítást a tényállás kiegészítéséhez. Ennek hiányában az ítélet hatályon kívül helyezését kérte.

[29] Az alperes fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztett elő.

VI.

[30] Az elsőfokú ítéletnek jogerőre emelkedett az alperest marasztaló, illetve az alaposnak talált kárigények tekintetében a késedelmi kamat kezdő időpontjára vonatkozóan a keresetet részben elutasító, valamint az I. rendű felperest perkoltségben marasztaló rendelkezése, ezeket az ítéletábra nem érintette.

VII.

[31] Elsődlegesen a hatályon kívül helyezésre irányuló fellebbezési kérelmet vizsgálta, annak megalapozottsága esetén ugyanis az ítélet érdemi felülbírálatára nem kerülhet sor.

[32] Megállapítható volt a perbeli esetben, hogy az elsőfokú bíróság eljárási szabálysértés nélkül hozott határozatot és miután a perbeli jogkérdés a rendelkezésre álló adatok alapján elbíráható volt, a régi Pp. fellebbezésben hivatkozott 252. § (3) bekezdése alapján nem volt indokolt az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezése. A későbbiekben kifejtettek szerint ugyanis további bizonyításra nincs szükség, az elsőfokú bíróság a tényállást a szükséges mértékben feltárta. Megalapozatlanul hivatkozott a II. rendű felperes e körben arra, hogy további bizonyítási indítványai teljesítését az elsőfokú bíróság tévesen és érdemi indokolás nélkül mellőzte. Az elsőfokú bíróság ítéletében ugyanis kitért arra, hogy a szakvéleménynek az alkatrészbekészítésre és szervizszolgáltatásra vonatkozó megállapításait mely okból hagyta figyelmen kívül: a szakértő részben jogkérdésben foglalt állást; eltérő jogi álláspontjára figyelemmel pedig - ok-okozati összefüggés hiányában - az összecszerűség nem bírt jelentőséggel. Nem osztotta az ítéletábra a II. rendű felperes álláspontját abban körben sem, hogy a károkozó magatartás és a felmerült kár közötti okozati összefüggés szakértői bizonyítást igénylő kérdés lenne az adott esetben. A 2018. június 6-i beadványban is említett körülmények bizonyítása (a járművek működtetése során fellépő alkatrész- és javítási szükséglet megítélése, a piaci környezet ismerete) az ok-okozati összefüggés relációjában szükségtelen volt, így annak elrendelését helyesen mellőzte az elsőfokú bíróság a régi Pp. 3. § (4) bekezdése alapján.

VIII.

[33] Az ítéletábra a fentiekre tekintettel az elsőfokú bíróság ítéletét érdemben vizsgálta és megállapította, hogy a fellebbezés nem alapos.

IX.

[34] Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, érdemi döntésével és annak jogi indokolásával az ítéletábra egyetértett, ezért a régi Pp. 254. § (3) bekezdése alapján utal az elsőfokú bíróság közbenső ítéletének helyes indokaira az alábbi kiegészítésekkel.

IX.1.

[35] Az elsőfokú ítélet jogerőre emelkedett, az alperest marasztaló rendelkezésére figyelemmel az adott esetben abból kellett kiindulni, az alperes részéről jogellenes magatartásnak minősült a szerződéskötés elmulasztása, és az alperes által a kárfelelősség fennálltának hiánya tekintetében

általában kifejtettek nem alapozhatták meg a kereset elutasítását. Ezeket a jogi érveket ugyanis az elsőfokú bíróság nem találta alaposnak azon kárigények kapcsán, amelyekre a jogerős döntés vonatkozott (BH2002. 235.)

IX.2.

- [36] A perbeli kártérítési igény vonatkozásában kiemelt jelentőséggel bírtak a közbeszerzési eljárás eredményeként megkötendő szerződés rendelkezései, így a feleket megillető jogosultságok és az őket terhelő kötelezettségek.
- [37] E körben helyesen értelmezte az elsőfokú bíróság a régi Ptk. 207. § (1) bekezdése alapján a szerződési nyilatkozatokat, így a szerződéstervezetek 8. pontjában foglaltakat is. Nem vitásan 10 évre vállalt volna alkatrészellátási kötelezettséget az I. rendű felperes, ez a szerződéses rendelkezés ugyanakkor nem tartalmaz kötelezettséget az alperes tekintetében arra, hogy alkatrészeket szerezzen be. A Kbt. szabályaira utalva megalapozottan állapította meg az elsőfokú ítélet, hogy az ajánlati felhívás értelmében a szerződés tárgya új járművek beszerzése, tehát árubeszerzés, ezen belül adásvétel volt és nem egyéb szolgáltatás megrendelése. Egyértelműen megjelölésre került ehhez kapcsolódóan a szerződés szerinti mennyiség és a szállítás határideje is; a mellékletként elkészült szerződéstervezetek elnevezése szállítási szerződés, a szerződés tárgya motorkerékpár szállítása volt. Nyilvánvalóan érdekében állt a megrendelőnek, hogy a motorkerékpárok alkatrészellátása biztosított legyen, erre irányult az ajánlati felhívás, illetve a szerződéstervezetek hivatkozott pontja, ebből azonban - a fellebbezésben foglaltakkal szemben - nem következik, hogy az alperes az alkatrészek megrendelésére kötelezettséget vállalt volna. Abból a körülményből, hogy az ajánlatban meg kellett jelölni az üzemeltetés költségeit és ehhez kapcsolódóan meg kellett határozni a kedvezményes árakat, szintén nem lehet arra következtetni, hogy az alperest erre vonatkozó megrendelési kötelezettség terhelte kifejezett vállalás hiányában. Az üzemeltetési költségek felmérése azonban fontos szempont volt a legkedvezőbb ajánlat kiválasztásánál, ezek meghatározásához kellett felmérni a szükséges alkatrészek körét és azokat az árakat. A fellebbezésben hivatkozott, ... Mária Magdolna által 2012. július 23-án küldött e-mail üzenetben foglaltak is csak ezt támasztották alá.
- [38] Figyelemmel arra, hogy a szerződéstervezet a fentiek szerint nem irányult szervizszolgáltatás és alkatrészellátás megrendelésére, a felperes által hivatkozott feltételek nem is vonatkozhattak ezen szolgáltatásokra, hanem a szerződés tényleges tárgyára, a motorkerékpárok szállítására és ezek ellenértékének megfizetésére vonatkozó szerződéses kötelezettségeket szabályozták. Nincs ezért jelentősége a II. rendű felperes azon hivatkozásának, hogy az üzemeltetési szerződés megkötése esetén (8.4. pont), annak nem az alkatrészellátás lett volna a tárgya. Megalapozatlanul állította továbbá fellebbezésében, hogy ellentmondásos módon jutott az elsőfokú bíróság arra az álláspontra, hogy nem keletkezett ezen szolgáltatások nyújtására bizonyossággal kötelezettsége az I. rendű felperesnek. Ez a megállapítás ugyanis csak azt foglalja magában, hogy amennyiben az alperes a szerződéskötést követően ténylegesen nem rendel alkatrészeket a felperestől, akkor az I. rendű felperesnek sem kell az alkatrészellátáshoz kapcsolódó kötelezettségvállalás ellenére teljesítenie, vagyis alkatrészt szállítania. Nem vitásan egy járműparkot úgy kell üzemeltetni, hogy a járművek a közúti közlekedés szabályainak megfelelően, folyamatosan, biztonságosan és hatékonyan működjenek. Nyilvánvaló, hogy ezzel kapcsolatosan szükségszerűen szervizeltetni kell a járműveket és alkatrészeket kell beszerezni. Megjegyzi ugyanakkor az ítéletábra **K.... Zrt.**-vel kötött szerződés II. rendű felperes által hivatkozott 4.5. pontjával összefüggésben, hogy az abban foglaltak az I. rendű felperes számára jelentettek előnyt (kiemelt viszonteladói státusz) és kizárólagosságot a magyarországi forgalmazás vonatkozásában, ugyanakkor nem korlátozták az alperest abban, hogy gyári alkatrészeket - akár közvetítőn keresztül - más, adott esetben külföldi viszonteladó útján

szerezzen be. A szervizszolgáltatások kapcsán pedig az I. rendű felperes a garancia fenntartása mellett járult hozzá ahhoz is, hogy az alperes az ajánlatban meghatározott - szigorú - követelményeknek megfelelő másik javítóműhelyben szervizeltesse a járműveket. Fellebbezésében maga is arra hivatkozott, hogy a ... Duna Zrt. azon feltételeket nem követelhetette volna, amelyekre vonatkozóan a közbeszerzésen alapuló szerződés kötelezettséget keletkeztetett az I. rendű felperes részére, hiszen azzal semmilyen jogviszonyban nem állt.

IX.3.

- [39] A szerződéstervezetek adta keretek, az azokból eredő jogok és kötelezettségek értelmezése alapján lehetett állást foglalni a perben érvényesített kárigénnyel, vagyis azzal kapcsolatban, hogy mely károk keletkeztek az alperesi magatartással okozati összefüggésben. Az ok-okozati összefüggés kapcsán az ítéletábra az alábbiakra mutat rá.
- [40] A perbeli kárelemek bekövetkeztéhez vezető okok körében elsődlegesen azt kellett vizsgálni, hogy az adott magatartás nélkül is bekövetkezett volna-e a kár, tehát szükségeszerű feltételei-e az eredménynek (feltételek egyenértékűségének elve). Az ilyen módon meghatározott okok ugyanakkor a kártérítési felelősség megállapítása során eltérően értékelendők: az okozati összefüggés akkor állapítható meg, ha a felróható magatartás(ok) releváns kapcsolatban vannak a kárral (adekvát okozatosság). Jogilag relevánsnak azt az okot lehet tekinteni, amely szervesen összefügg az eredménnyel, ennek pedig feltétele az eredmény előreláthatóságának lehetősége (BDT 2013.2893.). E tekintetben az elsőfokú bíróság helyesen mutatott rá arra, hogy az oksági összefüggés megítélésekor jelentősége van a szerves előreláthatóság kérdésének is (Ptk. 6:143. § (2) bekezdés), a bírói gyakorlat ugyanis a fentiek szerint már a régi Ptk. alapján felmerült kártérítési igények esetén kidolgozta azt az elvet, hogy a kárfelelősség vizsgálata során az okozati összefüggés szempontjából a kár bekövetkezése releváns okának van jelentősége.
- [41] E körben az elsőfokú bíróság a bizonyítékokat a maguk összességében helyesen értékelte. Az ok-okozati összefüggés hiánya folytán megalapozottan utasította el a szervizszolgáltatással és alkatrészellátással, a sikerdíjjal, továbbá az „Év értékesítője” címmel kapcsolatos elmaradt vagyoni előny megtérítésére irányuló keresetet. A II. rendű felperes nem jelölt meg olyan további körülményt a fellebbezésében, amely lehetővé tette volna az elsőfokú döntés felülmérlegelését.
- [42] Az ítéletábra maradéktalanul egyetértett a szervizellátással és az alkatrészellátással kapcsolatos követelés tekintetében is az elsőfokú bíróság jogi álláspontjával. Az ezen szolgáltatások nyújtására vonatkozó kötelezettség nem képezte a közbeszerzési eljárás alapján kötendő szerződés tárgyát, a felperes a kártérítési igényét a részére szállító céggel kötött megállapodásra alapította. Az alperes az általa kötött szerződés alapján egyébként sem láthatta előre (objektív előreláthatóság), hogy a felperes által kötött együttműködési megállapodás - felperes által állított - értelmében a szállítási szerződés tárgyát képező motorkerékpárok tekintetében kizárólag az alperesen keresztül szerezhetett volna be alkatrészeket, illetve kizárólagosan tőle, vagy a vele szerződéses jogviszonyban lévő partnerektől rendelhetett volna szerviz-szolgáltatást. Az okozati összefüggés mint a kárfelelősség egyik konjunktív feltételének hiányában nincs jelentősége ezen igények tekintetében a fellebbezés további érvelésének, a hivatkozott piaci körülményeknek, illetve a kapcsolódó bizonyítási indítványoknak.
- [43] Az elmaradt sikerdíjhoz és az „Év értékesítője” címhez kapcsolódó igények vonatkozásában is helyesen mutatott rá az elsőfokú bíróság az okozati összefüggés hiányára. A felperes tévesen

hivatkozott arra, hogy a gazdasági szektorban és az üzleti szokásokban általánosan elfogadott a sikerdíj kikötése és ebből következően az alperesnek ezzel számolnia kellett. A perbeli esetben a felek közötti megállapodás a motorkerékpárok szállítására jött volna létre, ezért az alperesnek csak azzal kellett számolnia, hogy a szerződés tárgyát képező járműveket a felperes beszerzi, azzal azonban nem, hogy a hivatkozott együttműködési megállapodásban a felperes és a K.... Zrt. a hosszú távú, kölcsönösen előnyös együttműködésre tekintettel sikerdíjat köt ki arra az esetre, ha az adott szerződés teljesedésbe megy. Itt utal az ítélet arra, hogy a megállapodás 4.6. pontja szerint a felek nem a peres felek közötti szerződés teljesítéséhez kapcsolódóan kötötték ki a sikerdíjat, hanem ahhoz, hogy a közöttük, tehát az I. rendű felperes és a K.... Zrt. között létrejött szerződés menjen teljesedésbe. Ez azonban további körülményektől is függött, ahogyan arra az elsőfokú bíróság is rámutatott az ítéletében. Az „Év értékesítője” cím elnyerésével kapcsolatos követelés tekintetében pedig osztotta az ítélet arra az elsőfokú bíróság jogi álláspontját, azt megismételni nem kívánja. Csupán megjegyzi, hogy a II. rendű felperes a fellebbezési tárgyaláson sem adta magyarázatát annak, hogy a nem vagyoni kárként érvényesített igény (amelynek összegszerűsége ellentmondásos módon az elmaradt nyereség arányában került meghatározásra) tekintetében az alperes hogyan sértette meg személyhez fűződő jogait, a jóhírnév sérelme a perbeli esetben a régi Ptk. 78. § (2) bekezdése szerint mely okból következett be.

XII.

- [44] Mindezekre tekintettel az ítélet arra az elsőfokú bíróság ítéletét - annak helyes indokai folytán - a régi Pp. 253. § (2) bekezdése alapján, figyelemmel a régi Pp. 254. § (3) bekezdésére is, helybenhagyta.

XIII.

- [45] A fellebbezés nem vezetett eredményre, ezért a másodfokú eljárás során felmerült költségét a II. rendű felperes maga viseli, köteles továbbá az alperes másodfokú per költségének megfizetésére a régi Pp. 239. §-a alapján alkalmazandó 78. § (1) bekezdése szerint, amely a képviselőt ellátó jogi képviselő ügyvédi munkadíjából állt. A munkadíj összegét az ítélet arra az elsőfokú bíróság eljárásában megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (5) és (6) bekezdése alapján állapította meg mérsékelt összegben a másodfokú eljárás kisebb munkaterhére, a kifejtett képviselői tevékenységre is tekintettel. A II. rendű felperes illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt fellebbezési illetékről a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján rendelkezett.

, 2021. január 21.

. Sándor Ottó s. k.
a tanács elnöke

. Vasady Loránt Zsolt s. k.
előadó bíró

. Balsai Csaba Zoltán s. k.
bíró